

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS ŠIAULIŲ APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2025 m. rugpjūčio 1 d. Nr. 21RE3-141 (AG3-100/23-2025)

Šiauliai

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Šiaulių apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Giedriaus Jakubėno (posėdžio pirmininkas), Svetlanos Sinkevičienės ir Ramintos Ramanauskienės (pranešėja),

sekretoriaujant Ingridai Mačiulienei,

dalyvaujant pareiškėjo „Asmuo X“ atstovui advokatui G. Ž.,

atsakovės Mažeikių rajono savivaldybės administracijos atstovei L. K.,

Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka nuotolinio ryšio priemėmis išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjo „Asmuo X“ skundą atsakovei Mažeikių rajono savivaldybės administracijai dėl sprendimo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

pareiškėjo „Asmuo X“ (toliau – ir pareiškėjas) atstovas advokatas G. Ž. 2025 m. birželio 13 d. pateikė Komisijai skundą „Dėl Mažeikių rajono savivaldybės administracijos sprendimo pripažinimo neteisėtu“ (toliau – ir skundas), kuriuo prašo Komisijos panaikinti Mažeikių rajono savivaldybės administracijos (toliau – atsakovė arba Administracija) 2025 m. gegužės 12 d. raštą Nr. (10.10.) R5-786 (toliau – ir Sprendimas) ir įpareigoti atsakovę per Komisijos nustatytą terminą įrašyti pareiškėją „Asmuo X“ kaip atsakingą už kapavietės priežiūrą asmenį.

Pirmiausia skunde aptariamos faktinės aplinkybės. Nurodoma, kad pareiškėjas yra artimas asmuo, suinteresuotas tinkama kapavietės, esančios (duomenys neskelbtini) miestelio kapinėse, kv. Nr. 5, kapavietės Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau – ir Kapavietė) priežiūra. Pažymima, kad Kapavietėje yra palaidota pareiškėjo promočiutė U. P. (B.). Pareiškėjas iš savo dėdės K. B. sužinojo, kad šios Kapavietės priežiūrą vykdo su U. P. nesusijęs asmuo – „Asmuo Y“. K. B., būdamas artimiausias U. P. giminaitis (anūkas), negalintis pasirūpinti U. P. Kapavietės priežiūra, ir pareiškėjas sudarė rašytinį susitarimą (toliau – ir Susitarimas), kad Kapavietę prižiūrėtų pareiškėjas. Teigiama, kad pareiškėjas nuo maždaug 6–7 metų amžiaus, dar gyvai esant savo močiutei, kartu su ja lankė promočiutės U. P. Kapavietę. Nuo to laiko pareiškėjas savarankiškai reguliariai lankydavosi prie Kapavietės, vidutiniškai 10–15 kartų per metus.

Minėtas Susitarimas kartu su 2025 m. gegužės 7 d. prašymu pakeisti Kapavietės priežiūros atsakingą asmenį ir įrašyti pareiškėją, kaip atsakingą asmenį (toliau – ir Prašymas), buvo pateiktas Administracijai, tačiau atsakovė skundžiamu Sprendimu atsisakė pareiškėjo Prašymą tenkinti.

Dėl susiklosčiusios situacijos skunde teigiama, kad dėl Kapavietės priežiūros buvo gautas vienintelio artimo giminaičio sutikimas, jokie ginčo tarp artimųjų šiuo klausimu nėra, giminaitis laisva valia neprieštaravo (sutiko), kad oficialus Kapavietės prižiūrėtojo statusas būtų suteiktas pareiškėjui, todėl manoma, kad egzistuoja visi būtini teisiniai ir faktiniai pagrindai Kapavietės priežiūros teisių perleidimui pareiškėjui. Atsakovei atsisakant pakeisti Kapavietės prižiūrėtoją, yra pažeidžiamos pareiškėjo teisės bei teisėti lūkesčiai rūpintis artimųjų kapaviete.

Skunde taip pat pažymima, kad Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymas ir jo pagrindu priimti poįstatyminiai aktai (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1207 patvirtintos Kapinių tvarkymo taisyklės bei Mažeikių rajono savivaldybės tarybos 2024 m. vasario 29 d. sprendimu Nr. T1-50 patvirtintos Mažeikių rajono savivaldybės teritorijoje esančių kapinių tvarkymo taisyklės) nustato, kas yra atsakingas už kapavietės priežiūrą ir kokia tvarka gali būti keičiamas atsakingas asmuo. Pagal galiojantį teisinį reguliavimą už kapavietės (ar kolumbariumo nišos) priežiūrą atsakingu laikomas laidojantis asmuo, kurio prašymu išduotas leidimas laidoti ir kuriam suteikta kapavietė, arba asmuo, apie kurį nustatyta tvarka pranešta kapinių prižiūrėtojui, arba asmuo, kuriam suteikta teisė prižiūrėti neprižiūrimą kapavietę. Taigi, teisės aktai įtvirtina, kad kapavietės priežiūros teisę gali turėti tiek laidojimą organizavęs asmuo, tiek kitas kompetentingoms institucijoms (kapinių prižiūrėtojui/seniūnijai) nustatyta tvarka nurodytas asmuo. Šiame kontekste teigiama, kad pareiškėjas teisėtu pagrindu (giminaičių susitarimo pagrindu) siekia, kad būtent jis būtų įrašytas tokiu atsakingu asmeniu.

Akcentuojama, kad pareiškėjas yra U. P. giminaitis – proanūkis. Kapinių tvarkymo taisyklių, patvirtintų Mažeikių rajono savivaldybės 2024 m. vasario 29 d. sprendimu Nr. T1-50 (toliau – ir Savivaldybės taisyklės), 28 punkte nurodyta, kad „giminaičiai turi susitarti“ dėl to, kas prižiūrės kapavietę, jei ankstesnis prižiūrėtojas miršta arba nebegali vykdyti šios funkcijos. Atitinkamai Savivaldybės taisyklių 27 punktą nustato, kad apie pasikeitimą būtina pranešti kapinių prižiūrėtojui, ką pareiškėjas ir padarė teikdamas Prašymą ir atitinkamai vienintelio giminaičio sutikimą dėl Kapavietės priežiūros. Pagal Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo (toliau – ir Įstatymas) 21 straipsnio 2 dalį laidojimo sprendimus (ir su tuo susijusią kapavietės priežiūrą) pirmiausia priima artimieji giminaičiai (sutuoktinis, vaikai, tėvai), o jiems nesant – kiti giminaičiai (pvz., anūkai, proanūkiai). Taip pat 2 straipsnio 14 punktą apibrėžia laidojantį asmenį, į kurį gali būti įtrauktas ir proanūkis, jei nėra kitų artimesnių giminaičių. Tačiau šiuo atveju kapo prižiūrėtoju įrašytas giminystės ryšiais su U. P. nesusijęs asmuo – „Asmuo Y“.

Pareiškėjo atstovas skunde pabrėžia, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1207 patvirtintų Kapinių tvarkymo taisyklių (toliau – ir Vyriausybės taisyklės) 25 punkte ir Savivaldybės taisyklių 27 ir 28 punktuose, yra aiškiai nustatyta galimybė pakeisti asmenį, atsakingą už kapavietės priežiūrą, kitu asmeniu. Vertina, kad nagrinėjamu atveju pareiškėjas įvykdė visus Savivaldybės taisyklėse nustatytus formalius reikalavimus dėl artimųjų susitarimo ir pranešimo Administracijai.

Skunde atkreipiamas dėmesys, kad nei Savivaldybės taisyklėse, nei Vyriausybės taisyklėse nėra reglamentuotas atvejis, kuomet kapą prižiūrinčiu asmeniu jau yra paskirtas asmuo (šiuo atveju ne giminaitis) ir giminaičiai susitaria pakeisti kapą prižiūrintį asmenį kitu. Tačiau toks sprendimas neprieštarauja teisingumo ir protingumo principams.

Skunde remiamasi Klaipėdos apygardos teismo 2022 m. birželio 9 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. e2A-516-777/2022 pateiktais išaiškinimais ir išvadomis, pažymint, kad teisėjų kolegija konstatavo, jog registravimas kaip atsakingo asmens dažnai atliekamas formaliai, remiantis tuo, kas kreipiasi dėl laidojimo leidimo. Todėl tai nėra nekvestionuojama teisė, jei vėliau paaiškėja, kad yra artimesnių, labiau susijusių su palaidotais asmenimis, asmenų. Dėl realios priežiūros ir giminystės ryšio teismas pabrėžė, kad prioritetą turi būti teikiamas asmeniui, kuris faktiškai rūpinasi kapaviete, turi artimą emocinį ir giminystės ryšį su palaidotaisiais. Aplinkybė, kad asmuo faktiškai atlieka kapavietės priežiūrą – pripažinta, jog ieškovė, prižiūrinti kapavietę po savo artimųjų mirties, yra tinkamiausias asmuo būti atsakingu už kapavietės priežiūrą, net jei formaliai iki tol atsakingi asmenys buvo įrašyti į registrą. Teismas kritikavo savivaldybės praktiką vadovautis tik registracijos įrašais, neatsižvelgiant į tikrąją faktinę padėtį ir kapavietės šeimos narių valią. Teismas sprendimą grindė tuo, kad šeimos nariai turi pirmenybę būti įrašyti kaip kapavietės priežiūros subjektai, o jei tokio ginčo tarp jų nėra ir vienas nori perimti priežiūrą – tam neturi būti kliūčių.

Be to, skunde pareiškėjo atstovas cituoja ir Vilniaus apygardos teismo 2024 m. gruodžio 17 d. nutartį Nr. e2A-2411-803/2024, kur sprendžiant klausimą dėl atsakingo už kapavietės priežiūrą asmens paskyrimo, 48 punkte teisėjų kolegija išaiškino, jog atsižvelgdama į galiojantį teisinį reguliavimą, teisėjų kolegija papildomai pažymi, kad šeimos, giminystės kriterijai yra dominuojantys,

nulemiantys asmens, galinčio būti atsakingu už kapavietės priežiūrą, statusą. Kartu teismas minėtoje nutartyje išskyrė keletą esminių aspektų – kad pareiškėja yra tiesioginė palaidoto asmens giminaitė – dukra, o atsakovas neturi jokio giminystės ryšio; teismas laikė, kad pirmenybė teikiama giminaičio valiai ir jo, kaip artimo asmens, siekiui rūpintis kapaviete; teismas akcentavo, kad kapavietės priežiūra yra ne tik praktinis, bet ir moralinis bei emocinis veiksmas, susijęs su pagarbos mirusiajam išlaikymu, todėl giminaičio teisė perimti šią atsakomybę turi būti gerbiama; teismas nurodė, kad giminaičio teisė prižiūrėti kapavietę yra viršesnė prieš asmenis, kurie nėra šeimos nariai, net jei jie buvo įrašyti į registrą formaliai; atsižvelgiant į tai, kad atsakovas neturi ryšio su palaidotais asmenimis, o pareiškėja aktyviai rūpinasi kapaviete, teismas sprendė, kad kapavietės priežiūros teisių suteikimas pareiškėjai atitinka teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principus (CK 1.5 str.).

Apibendrinamas teismų padarytas išvadas, pareiškėjo atstovas teigia, kad tiek pirmosios instancijos teismai, sprendžiantys šeimos ginčus dėl kapo priežiūros, tiek apygardų teismai ne kartą pažymėjo, jog asmenų noras perimti artimųjų kapo priežiūrą nepažeidžia jokių teisės aktų reikalavimų ar kitų asmenų teisių, priešingai – toks noras atitinka teisingumo, protingumo, sąžiningumo kriterijus, laidojimo papročius ir moralines nuostatas.

Taip pat skunde teigiama, kad skundžiamas Sprendimas neatitinka Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir VAI) 10 straipsnio reikalavimų, nes Sprendimas nepagrįstas konkrečiais teisės aktais ir neįvardyti faktiniai argumentai, kodėl pareiškėjo pateikti duomenys (giminystė, priežiūra, rašytinis sutikimas) nėra pakankami, nėra išdėstyti motyvai, kodėl atsisakoma keisti atsakingą asmenį, ir kuo pareiškėjo prašymas neatitinka teisės aktų. Vertinama, kad atsakovė, priimdama skundžiamą administracinį aktą, pažeidė gero administravimo, išsamumo, teisėtų lūkesčių ir proporcingumo principus – atsisakydama patenkinti pareiškėjo Prašymą neatsižvelgė į visas reikšmingas aplinkybes (neįvertino, kad kiti asmenys pretenzijų nepareiškė, kad pareiškėjas faktiškai prižiūri ir toliau pasirengęs prižiūrėti kapavietę, kad nėra jokios žalos viešajam interesui, rėmėsi tik formaliu įrašu, papildomų dokumentų sprendimo priėmimui neprašė), tuo užkertant kelią pareiškėjui tinkamai rūpintis artimųjų kapu.

Apibendrinant skundo argumentus, teigiama, kad Administracija neturėjo teisinio pagrindo atmesti Prašymo – priešingai, ji privalėjo individualiai įvertinti faktines aplinkybes ir, vadovaudamasi Vyriausybės taisyklėmis ir Savivaldybės taisyklėmis, įrašyti pareiškėją kaip naują atsakingą asmenį už kapavietės priežiūrą.

Atsakovė atsiliepimu su pareiškėjo skundu nesutinka ir prašo jį atmesti kaip nepagrįstą.

Atsakovė atsiliepime nurodo tokias aplinkybes – 2019 m. liepos 23 d. buvęs už ginčo Kapavietės priežiūrą atsakingas asmuo K. B. raštišku sprendimu išreiškė valią ir minimos Kapavietės priežiūrą perleisti „Asmuo Y“. Todėl, atsižvelgiant į K. B. valią, nuo 2019 m. liepos 23 d. Kapavietės priežiūros atsakingu asmeniu buvo paskirta „Asmuo Y“. Administracija neturi duomenų, kad minėtas perleidimas būtų nugincytas.

Administracija, pasisakydama dėl skunde minimų Savivaldybės taisyklių 28, 27 punktų taikymo, atsiliepime pabrėžia, kad dabartinis Kapavietės priežiūrėtojas – „Asmuo Y“, yra gyva ir taikyti Savivaldybės taisyklių 28 punktą nėra pagrindo.

Dėl Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo (minėta, Įstatymas) 2 straipsnio 14 punkto atsiliepime pažymima, kad ši norma apibrėžia laidojantį asmenį, į kurį gali būti įtrauktas ir proanūkis, jei nėra kitų artimesnių giminaičių. Tačiau šiuo atveju laidojimo procedūra yra seniai įvykdyta ir pareiškėjas negali būti pripažintas laidojuoančiu asmeniu.

Atsiliepime akcentuojama, kad Administracijai nekilo pareiga tenkinti pareiškėjo Prašymo, nes kartu nebuvo pateiktas „Asmuo Y“ sutikimas ar kiti duomenys, kad minėtas asmuo atsisako kapo prižiūrėtojo teisių. Taip pat nebuvo pateikta duomenų, kad Kapavietė būtų neprižiūrėta ar kad prižiūrėtojas nebegalėtų rūpintis ginčo kapu.

Tretieji suinteresuoti asmenys K. B. ir „Asmuo Y“ atsiliepimų į pareiškėjo skundą nepateikė.

Skundas atmestinas.

Šioje byloje ginčas kilo dėl Mažeikių rajono savivaldybės administracijos (minėta, atsakovė arba Administracija) 2025 m. gegužės 12 d. rašto Nr. (10.10.) R5-786 (minėta, Sprendimas), kuriuo atsakovė atsisakė tenkinti pareiškėjo Prašymą įrašyti pareiškėją atsakingu už Kapavietės priežiūrą asmeniu, teisėtumo.

Nustatyta, kad pareiškėjo atstovas 2025 m. gegužės 7 d. pateikė Administracijai Prašymą, prašydamas pakeisti už kapavietės (duomenys neskelbtini) miestelio kapinėse (kv. Nr. 5, kap. Nr. (duomenys neskelbtini); minėta, Kapavietė) priežiūrą atsakingą asmenį ir įrašyti atsakingu asmeniu pareiškėją. Prašymas buvo grindžiamas tuo, kad Kapavietėje yra palaidota pareiškėjo promočiutė U. P. (B.), tačiau šiuo metu Kapavietės priežiūros teisė suteikta „Asmuo Y“. Kartu buvo nurodyta, kad vienintelis likęs artimiausias giminaitis K. B. 2024 m. spalio 31 d. pateikė raštišką pareiškimą, jog neprieštarauja, kad pareiškėjas perimtų Kapavietės priežiūrą. Be to, Prašyme buvo teigiama, kad faktiškai pareiškėjas tvarko ir prižiūri Kapavietę.

Išnagrinėjusi Prašymą, atsakovė, nenustačiusi Savivaldybės taisyklių 27 ir 28 punktuose nurodytų sąlygų, skundžiamu Sprendimu atsisakė pakeisti Kapavietę prižiūrintį asmenį, nes Kapavietės prižiūrinčiu asmeniu yra paskirtas kitas asmuo.

Pareiškėjas skundu nesutinka su atsakovės Sprendimu ir teigia, kad egzistuoja visos sąlygos ir teisinis pagrindas Kapavietės priežiūros teisių perleidimui pareiškėjui. Taip pat tvirtina, kad atsakovei atsisakant pakeisti Kapavietės prižiūrėtoją yra pažeidžiamos pareiškėjo teisės bei teisėti lūkesčiai rūpintis artimųjų kapavieta.

2025 m. liepos 16 d. vykusio Komisijos posėdžio metu atsakovės atstovė pranešė, kad yra gautas „Asmuo Y“ savanoriškas atsisakymas nuo Kapavietės priežiūros ir nurodė, kad, pareiškėjui pateikus su K. B. pasirašytą naują šiai dienai galiojantį susitarimą dėl Kapavietės priežiūros teisių perleidimo, atsakovė galėtų priimti pareiškėjo Prašymą tenkinantį sprendimą.

Komisijos posėdis atidėtas, pareiškėjui ir jo atstovui išreiškus poziciją, kad pareiškėjas susisieks su K. B. dėl naujo susitarimo dėl Kapavietės priežiūros teisių perleidimo pasirašymo.

2025 m. liepos 23 dieną Komisijoje užregistruotas atsakovės pateiktas 2025 m. liepos 22 d. raštas Nr. (2.33.E) R8-2587 „Prašymas administracinio ginčo byloje Nr. AG3-100/23-2025“ (toliau – Administracijos prašymas), kuriuo atsakovė paprašė Komisijos priimti Mažeikių rajono savivaldybės administracijos 2025 m. liepos 17 d. raštą Nr. (2.33.E) R8-2565 administracinio ginčo byloje Nr. AG3-100/23-2025 (toliau – Administracijos raštas) kaip papildomai pateiktą dokumentą. Administracijos prašyme nurodyta, kad 2025 m. birželio 18 d. į Mažeikių rajono savivaldybės administracijos (duomenys neskelbtini) seniūniją atvyko K. B. su „Asmuo Y“ ir pastarosios vardu buvo pateiktas prašymas „Dėl atsakingo už kapavietės (kapo) ar kolumbariumo nišos priežiūrą asmens įrašo žurnale registravimo arba įrašo pakeitimo“. Šio prašymo pagrindu, šalių sutarimu nuo 2025 m. birželio 18 d. atsakingu asmeniu už Kapavietės priežiūrą yra K. B..

Administracijos rašte atsakovė taip pat nurodė, jog atsižvelgusi į tai, kad padaryta pertrauka administracinio ginčo byloje, savo iniciatyva pareiškėjui elektroniniu paštu ir trečiajam suinteresuotam asmeniui K. B. registruotu paštu 2025 m. liepos 17 d. pateikė raštą Nr. (2.33.E) R8-2565 „Dėl administracinio ginčo byloje Nr. AG3-100/23-2025“, kuriuo suteikta informacija, kad esant giminaičių sutarimui dėl kapavietės Nr. (duomenys neskelbtini) tolimesnės priežiūros, yra galimybė pateikti prašymą Mažeikių rajono savivaldybės administracijos Tirkšlių seniūnijai dėl atsakingo asmens įrašo žurnale registravimo arba įrašo pakeitimo. Administracijos rašte atsakovė pažymėjo, kad Mažeikių rajono savivaldybės administracijos (duomenys neskelbtini) seniūnija iki minėto rašo rengimo dienos neturi duomenų apie tai, kad šalys (giminės) būtų radusios bendrą sutarimą dėl kapavietės Nr. (duomenys neskelbtini) priežiūros, perduodant priežiūrą „Asmuo X“.

Iš į bylą pateikto Mažeikių rajono savivaldybės administracijos (duomenys neskelbtini) seniūnijoje 2025 m. birželio 18 d. užregistruoto tos pačios datos „Asmuo Y“ prašymo „Dėl atsakingo už kapavietės (kapo) ar kolumbariumo nišos priežiūrą asmens įrašo žurnale registravimo arba įrašo pakeitimo“ matyti, kad „Asmuo Y“ prašė įrašyti (pakeisti) Kapavietės prižiūrinčiuoju asmeniu K. B.. Minėto prašymo dalyje „Aplinkybės, dėl kurių įrašomas (keičiamas) kapavietę (kapą), kolumbariumo nišą prižiūrintis asmuo“ „Asmuo Y“ parašyta; „grąžinti kapavietę buvusiam savininkui“.

Ginčo teisiniams santykiams aktualios Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo (minėta, Įstatymas; aktuali redakcija galiojanti nuo 2024 m. liepos 1 d.), Lietuvos

Respublikos Vyriausybės 2008 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1207 „Dėl Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų patvirtinimo“ patvirtintų Kapinių tvarkymo taisyklių (minėta, Vyriausybės taisyklės; aktuali redakcija galiojanti nuo 2024 m. rugsėjo 6 d.), Mažeikių rajono savivaldybės teritorijoje esančių kapinių tvarkymo taisyklių, patvirtintų Mažeikių rajono savivaldybės tarybos 2024 m. vasario 29 d. sprendimu Nr. T1-50 „Dėl Mažeikių rajono savivaldybės teritorijoje esančių kapinių tvarkymo taisyklių, aprašų, susijusių su kapinių tvarkymu, priežiūra ir laidojimu jose, patvirtinimo“ (minėta, Savivaldybės taisyklės), nuostatos.

Pirmiausia pažymėtina, kad pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 41 punktą ritualinių paslaugų teikimo užtikrinimas ir kapinių priežiūros organizavimas yra savarankiškoji savivaldybių funkcija.

Vyriausybės taisyklių 20 punkte nustatyta, kad už kapavietės arba kolumbariumo nišos priežiūrą atsakingas laidojantis asmuo, kurio prašymu išduotas leidimas laidoti ir skirta kapavietė ar kolumbariumo niša, arba asmuo, apie kurį šių taisyklių 21 punkte nustatyta tvarka pranešta kapinių prižiūrėtojui, arba asmuo, kuriam šių taisyklių 24 punkte nustatyta tvarka suteikta teisė prižiūrėti neprižiūrimą kapavietę, jeigu toks yra (toliau – atsakingas asmuo). Atsakingo asmens duomenis kapinių prižiūrėtojas įrašo laidojimų ir kapaviečių statinių registravimo žurnale. Pagal tų pačių taisyklių 21 punktą, jeigu asmuo, įrašytas žurnale atsakingu už kapavietės ar kolumbariumo nišos priežiūrą, miršta arba dėl kitų priežasčių negali rūpintis kapavietės ar kolumbariumo nišos priežiūra, jo giminaičiai, sutuoktinis (-ė), partneris (-ė) arba (ir) kapavietėje ar kolumbariumo nišoje palaidotų mirusiųjų giminaičiai ir sutuoktinis (-ė), partneris (-ė) turi susitarti, kas bus atsakingas už kapavietės ar kolumbariumo nišos priežiūrą, ir raštu apie tai pranešti kapinių prižiūrėtojui, nurodydami keistinus už kapavietės priežiūrą atsakingo asmens duomenis, nurodytus šių taisyklių 20 punkte. Kartu būtina paminėti, kad kapavietėje ar kolumbariumo nišoje laidoti kitų asmenų palaikus leidžiama tik esant rašytiniam atsakingo už kapavietės ar kolumbariumo nišos priežiūrą asmens sutikimui (Vyriausybės taisyklių 22 punktas).

Atitinkamai Savivaldybės taisyklių 28 punkte nustatyta, kad, jeigu asmuo, įrašytas žurnale atsakingu už kapavietės ar kolumbariumo nišos priežiūrą, miršta ar dėl kitų priežasčių negali rūpintis kapavietės ar kolumbariumo nišos priežiūra, jo giminaičiai, sutuoktinis (-ė), partneris (-ė) arba (ir) kapavietėje ar kolumbariumo nišoje palaidotų mirusiųjų giminaičiai ir sutuoktinis (-ė), partneris (-ė) turi susitarti, kas bus atsakingas už kapavietės ar kolumbariumo nišos priežiūrą, ir raštu apie tai pranešti kapinių prižiūrėtojui, nurodydami keistinus už kapavietės priežiūrą atsakingo asmens duomenis, nurodytus šių taisyklių 27 punkte. Jeigu asmuo, kuriam suteikta teisė prižiūrėti neprižiūrimą kapavietę, miršta, arba dėl kitų priežasčių negali prižiūrėti neprižiūrimos kapavietės, jo giminaičiai ir (ar) sutuoktinis (-ė) ar partneris (-ė) turi susitarti, kas bus atsakingas už neprižiūrimos kapavietės priežiūrą, ir raštu apie tai pranešti kapinių prižiūrėtojui, nurodydami keistinus už kapavietės priežiūrą atsakingo asmens duomenis, nurodytus šių taisyklių 27 punkte. Savivaldybės taisyklių 19 punkte yra nurodyta, kad kapavietėje laidoti kitų asmenų palaikus leidžiama tik esant rašytiniam atsakingo už kapavietės priežiūrą asmens sutikimui.

Iš atsakovės atsiliepimo aišku, kad trečiasis suinteresuotas asmuo „Asmuo Y, atsižvelgiant į kito trečiojo suinteresuoto asmens K. B. raštu išreikštą valią, nuo 2019 m. liepos 23 d. buvo paskirta už Kapavietės priežiūrą atsakingu asmeniu. Administracijos teigimu, ginčo Kapavietė yra tvarkinga ir prižiūrima.

Vertinant Savivaldybės taisyklių 28 punkto nuostatas, kuriomis rėmėsi atsakovė priimdama skundžiamą Sprendimą, darytina išvada, kad šių nuostatų tikslas, iš esmės, yra užtikrinti, jog kapavietės neliktų be už jų priežiūrą atsakingų asmenų. Šiame punkte nurodyta, kad asmenys turi (privalo) susitarti dėl kito prižiūrinčio asmens, jei ankstesnis asmuo nebegali rūpintis kapavietė ar miršta. Tačiau ši nuostata nereguliuoja visų atvejų, kuriems esant, gali būti keičiamas už kapavietės priežiūrą atsakingas asmuo. Priešingas aiškinimas neatitiktų asmenų susitarimo laisvės, dispozityvumo veikti principų, kurie taip pat taikytini su laidojimu ir kapaviečių priežiūra susijusiems teisiniams santykiams. Teisės aktuose nėra draudimo pakeisti už kapavietės priežiūrą atsakingą asmenį geranorišku susitarimu, nėra reikalavimo, keičiant asmenį, nurodyti priežastį. Dėl to, Komisijos nuomone, Administracija turi diskreciją pakeisti už Kapavietės priežiūrą atsakingą asmenį, jei tarp asmenų nėra ginčo.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2022 m. rugsėjo 15 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. e3K-3-25-684/2022 nurodyta, kad teisę rūpintis artimųjų kapais išsaugo visi asmenys ir mirusio asmens artimieji asmenys (giminaičiai), įgyvendindami norą turėti ir prižiūrėti šeimos kapavietę, sprenddami kapavietės priežiūros klausimus, turėtų tai daryti bendru sutarimu, tuo pačiu nurodė, kad pagal CK 1.137 straipsnio 2 dalį asmenys, įgyvendindami savo teises bei vykdydami pareigas, turi laikytis įstatymų, gerbti bendro gyvenimo taisykles ir geros moralės principus bei veikti sąžiningai, laikytis protingumo ir teisingumo principų, o pagal CK 1.137 straipsnio 3 dalies nuostatas, draudžiama piktnaudžiauti savo teise, t. y. draudžiama įgyvendinti civilines teises tokiu būdu ir priemonėmis, kurios be teisinio pagrindo pažeistų ar varžytų kitų asmenų teises ar įstatymų saugomus interesus ar darytų žalos kitiems asmenims arba prieštarautų subjektinės teisės paskirčiai. Šioje teismo nutartyje išaiškinta teisė remtis dispozityviomis teisės normomis, nagrinėjant ginčą dėl kapavietės priežiūros, kurios taisyklės yra viešosios teisės normos, o taip pat išaiškinta, kad giminystės laipsnis nėra svarbus, nes įstatymas nenustato, kad pagal giminystės laipsnį sprendžiama dėl pirmumo teisės būti atsakingam už kapaviečių priežiūrą.

Pažymėtina, kad nors iš bylos duomenų nematyti, kad iki skundžiamo Sprendimo priėmimo atsakovė būtų ėmusi aktyvių veiksmų apklausiant trečiuosius suinteresuotus asmenis K. B. ir „Asmuo Y“ dėl jų geranoriško susitarimo, sutikimo perleisti Kapavietės priežiūrą pareiškėjui, ir tokiu būdu laikytina, kad skundžiamas Sprendimas yra su trūkumais ir ydingas savo turiniu, vis dėlto, ginčo nagrinėjimo Komisijoje proceso metu į bylą pateikti dokumentai ir nustatytos naujos faktinės aplinkybės keičia ginčo situaciją iš esmės, dėl ko Sprendimo panaikinimas pats savaime ir atsakovės įpareigojimas išnagrinėti pareiškėjo Prašymą iš naujo nebetikslingas. Atsižvelgiant į tai, kad bylos nagrinėjimo Komisijoje metu gauta informacija apie savanorišką „Asmuo Y“ atsisakymą nuo Kapavietės priežiūros ir priežiūros teisių gražinimą K. B. bei kartu nustatyta, kad K. B. nesutiko šiai dienai parašyti sutikimo dėl Kapavietės priežiūros teisių perleidimo pareiškėjui, laikytina, kad atsakovės Sprendime nurodyti atsisakymo tenkinti pareiškėjo Prašymą teisiniai pagrindai – Savivaldybės taisyklių 27 ir 28 punktuose nurodytos sąlygos – šiai dienai yra validūs, yra išreikšta Kapavietę prižiūrinčio asmens K. B. valia neperleisti Kapavietės priežiūros teisių pareiškėjui, todėl Komisija sprendžia, kad skundžiamas Sprendimas yra teisėtas, jį naikinti pareiškėjo skunde nurodytais motyvais nėra pagrindo.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

pareiškėjo „Asmuo X“ skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys gali apskūsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkas

Giedrius Jakubėnas

Komisijos narė

Raminta Ramanauskienė

Svetlana Sinkevičienė